

Digitális Szabadság Bizottság „A Digitális szabadság érvényesülése a veszélyhelyzet idején” ülés
Jegyzőkönyv
2020.06.02. 15:00 óra

Résztevők:

- **Igazságügyi Minisztérium:**
 - Dr. Varga Judit, igazságügyi miniszter
 - Dr. Salgó László Péter, a Bizottság vezetője, jogszabály-előkészítés összehangolásáért és közjogi jogalkotásért felelős helyettes államtitkár
- **Emberi Erőforrások Minisztériuma:**
 - Szabó Bálint, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér Fenntartási és Üzemeltetési Főosztály vezetője
- **Innovációs és Technológiai Minisztérium:**
 - Dr. Bartóki-Gönczi Balázs, szakértő
 - Kocsis Dávid
- **Miniszterelnöki Kabinetiroda:**
 - Kárdási Anikó, osztályvezető
- **Belügyminisztérium:**
 - Dr. Csikós Edit, jogi referens
 - Dr. Tóth Attila, osztályvezető
- **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság:**
 - Dr. Nyakas Levente, a Médiatudományi Intézet vezetője
- **Alapvető Jogok Biztosának Hivatala:**
 - Dr. Szabó Gergely
- **Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság:**
 - Csajági István, főosztályvezető-helyettes
- **Gazdasági Versenyhivatal:**
 - Rigó Csaba, elnök
 - Dr. Zenisek Andrea, irodavezető
 - Dr. Pánczél Márk, irodavezető
- **Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács:**
 - Dr. Németh Ádám, jogi szakértő
 - Vágújhelyi Ferenc, elnök

A Bizottság ülése:

1. Varga Judit igazságügyi miniszter nyitóbeszédében köszöntötte a megjelenteket és utalt a Bizottság működését meghatározó legfőbb célkitűzésekre. A transzparencia, a jogállamiság, a véleménynyilvánítás szabadsága és a politikai semlegesség olyan alapvető elvek, amelyeknek érvényesülésére a Bizottságnak, tevékenysége során, veszélyhelyzet idején is célként kell tekintenie.

Az igazságügyi miniszter megemlítette a Facebook által újonnan felállított „Felügyelő bizottság” intézményét, amelynek jövőbeli működése, álláspontja szerint, jogállamisági kérdéseket is felvet, mivel úgy tűnik, hogy általa egy „pseudo jogrendszer” rajzolódik ki a digitális térben. A Felügyelő bizottság a Facebookra nézve kötelezően végrehajtandó határozatot hoz, azaz jogkövetkezményekről dönt. Ezzel összefüggésben jelezte a miniszter azt is, hogy az Igazságügyi

Minisztérium a Felügyelő bizottság felállításával összefüggésben kérdéseket fogalmazott meg – többek között a Felügyelő bizottság tagjai kiválasztásának eljárására is kiterjedően – Cseh Gabriella, a Facebook regionális közpolitikai vezetője számára.

Az Igazságügyi Minisztérium elkészített egy „Útmutató az online platformokhoz” elnevezésű munkaanyagot. Ennek célja, hogy a magyar állampolgárok hasznos és széleskörű ismeretekkel rendelkezzenek arról, hogy a digitális platformok használata során hogyan kerül sor személyes adataik kezelésére és milyen védelmi mechanizmus, illetve jogorvoslat áll rendelkezésükre. A miniszter elmondta, hogy az útmutatót még a héten megküldik az ülésen résztvevőknek. **Egyúttal megkérte őket, hogy tanulmányozzák át, és amennyiben azzal kapcsolatban javaslataik, észrevételeik lennének, azt küldjék meg az Igazságügyi Minisztérium számára június 10-i határidővel.** Az útmutató mellett az Igazságügyi Minisztérium további információs anyagokat állított össze egyrészt a Facebook Felügyelő bizottságáról, másrészt a Facebook-on közzétett tartalmak eltávolításával szemben igénybe vehető jogorvoslati eszközökről is.

2. Dr. Salgó László Péter, a Bizottság vezetője:

Az igazságügyi miniszter nyitóbeszédét követően a Bizottság vezetője meghatározta a Bizottság ülésének két témáját, illetve az ülés célját.

Egyrészt a Bizottságnak munkája során tekintettel kell lennie arra a különleges állapotra, amelyet a COVID-19 vírus okozta világvárvány teremtett. Magyarország a COVID-19 vírus terjedésének leküzdése érdekében veszélyhelyzetet hirdetett ki. A Bizottságnak így monitoring tevékenysége keretében vizsgálnia kell a veszélyhelyzettel összefüggő jogalkotást, illetve jogalkalmazást is, mely utóbbi esetben a Bizottság a jogalkalmazó szervek tapasztalataira, visszajelzéseire támaszkodik elsődlegesen.

Másrészt a veszélyhelyzet fennállása ellenére a Bizottságnak a megalakulásakor kitűzött célok, elvek mentén továbbra is folytatnia kell vizsgálódását. Így született meg az „Útmutató az online platformokhoz” című munkaanyag is.

A veszélyhelyzeti jogalkotással összefüggésben a Bizottság vezetője felhívta a figyelmet a „VírusRadar”, illetve „Házi karantén” applikációkra. A „VírusRadar” applikációhoz hasonló mobilalkalmazásokat több országban is kifejlesztett. Ezek olyan kontaktkövető applikációk, amelyek a készülékekbe épített Bluetooth rádiók egyedileg kisugárzott azonosítóinak megjegyzésével teszik lehetővé a kontaktszemélyek felkutatását. A „VírusRadar” mellett kifejlesztésre került a „Házi-karantén” applikáció is, amely elsősorban a rendőrség munkáját segíti elő, mivel a vonatkozó kormányrendelet¹ szerinti hatósági házi karantén szabályai betartásának ellenőrzését teszi lehetővé úgy, hogy a rendőrségnek nem kell személyesen jelen lenni az ellenőrzésnél. **A Bizottság vezetője felkérte a Belügyminisztérium szakértőit, hogy szolgáltassanak információt az Igazságügyi Minisztérium részére a „Házi karantén”**

¹ Az egészség és élet megóvása, valamint a nemzetgazdaság helyreállítása érdekében elrendelt veszélyhelyzettel kapcsolatos rendkívüli intézkedésekről szóló 81/2020. (VI.1.) Korm. rendelet

applikáció működéséről, illetve arról is, hogy a mobilalkalmazás elérhetősége óta milyen észrevételek, panaszok érkeztek a Belügyminisztériumhoz a használatra vonatkozóan.

A Bizottság vezetője ezt követően kiemelte, hogy veszélyhelyzet idején fokozott jelentőséggel bír a magyar állampolgárok naprakész információkkal történő ellátása. Így tekintettel arra, hogy a joggyakorlatban a járványügyi helyzet, illetve a közveszély fogalmának elhatárolása nem volt egységes, sor került a Büntető Törvénykönyv módosítására is, amely keretén belül pontosításra került a rémhírterjesztés büntetőjogi tényállása. A meghívott szakértőknek nem volt tudomásuk arról, hogy érkezett volna hozzájuk panasz olyan ügyben, amely szerint az online szolgáltatók nem hiteles információt, azaz álhírt osztottak volna meg az állampolgárokkal.

Nem csupán az állam, hanem az olyan digitális platformok is, mint a Facebook, illetve a Google fontosnak tartja, hogy felhasználóit a COVID-19 vírussal összefüggésben a lehető legtöbb, legfrissebb információval lássa el. A résztvevők nem rendelkeztek tudomással olyan panaszról, folyamatban lévő vizsgálatról, amely a Facebook, illetve a Google veszélyhelyzeti tevékenységével összefüggésben merült volna fel.

A Bizottság vezetője ezt követően felhívta a jelenlévőket, hogy az ülés napirendi pontjaihoz kapcsolódóan tegyék meg esetleges észrevételeiket, fogalmazzák meg álláspontjaikat.

Elsőként a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, **Vágujhelyi Ferenc** szólalt fel. Álláspontja szerint a digitális szolgáltatások használata során több esetben egyértelműen bizonyítható, hogy a felhasználó nem is tett hozzájáruló nyilatkozatot, illetve nem járult hozzá személyes adatainak kezeléséhez. Példaként említette, hogy a Google a Mastercard-dal való együttműködése keretében már azokról a tranzakciókról is értesülhet, amikor a felhasználó Google termék vásárlását az online téren kívül, kártyatranzakcióval oldja meg.

Támogatandónak tartja egy olyan program, tudásbázis indítását, amely kifejezetten azt vizsgálná, hogy az egyes felhasználók mely esetben nem járultak hozzá az adatkezeléshez. Ezt követően a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz, illetve az Európai Adatvédelmi Testülethez lehetne fordulni a vizsgálat alapján összegyűjtött ismeretek birtokában, hiszen ez egy olyan felhasználókat globálisan érintő általános probléma, amely nem tagállami, hanem európai uniós szintű megoldási terv felvázolását kívánná meg.

A „Házi karantén applikáció” kapcsán jelezte továbbá, hogy az nem vezethet visszaélésekhez, hiszen biometrikus adatokat tárol, kizárólag a hatósági házi karanténban tartózkodó személy képes magát azonosítani, az applikáció használata önkéntes, a hatósági házi karanténban tartózkodó személy pedig hozzájárulását adja az adatkezeléshez. A „VírusRadar” kapcsán hangsúlyozta, hogy az applikáció nem az alkalmazást használó helykövetésén, hanem a Bluetooth azonosítók kezelésén alapszik.

Rigó Csaba, a Gazdasági Versenyhivatal elnöke megosztotta a jelenlévőkkel, hogy a Gazdasági Versenyhivatal a közelmúltban zárta le azt a piacelemzést, amely a digitális összehasonlító eszközöket vizsgálta. Felajánlotta, hogy a piacelemzés megállapításait összefoglaló jelentést rendelkezésre bocsájtja 2020.06.10-ig az Igazságügyi Minisztérium számára, így az abban megfogalmazott ajánlások akár felhasználhatóak is lehetnek az online platformokról szóló

útmutatóhoz. A Gazdasági Versenyhivatal elnöke röviden utalt a Hivatal Fogyasztóvédelmi Digitális Stratégiájával összhangban megindított és lefolytatott, illetve folyamatban lévő versenyfelügyeleti eljárásokra, közöttük például a Facebook- és a Viber-ügyekre, valamint kitért a Gazdasági Versenyhivatal által az AskBongo szolgáltatással összefüggésben elrendelt ideiglenes intézkedésre. Az elnök felhívta a figyelmet arra, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat nem feleltethető meg az áhírnek. A veszélyhelyzettel összefüggő túlárazó gyakorlattal kapcsolatban kiemelte, hogy az Európai Versenyhatóságok Hálózata közös közleményt adott ki, amelynek alapján a tagállami versenyhatóságok az ellátásbiztonságot szolgáló, vállalkozások közötti együttműködések kapcsán megengedőbbek lesznek, azonban aktívan fellépnek a nélkülözhetetlen termékek árát érintő kartellekkel és erőfölénnyel való visszaélésekkel, például túlárazással szemben.

Dr. Salgó László Péter, az ülés veszélyhelyzeti jogalkotás, jogalkalmazásra vonatkozó blokkját követően, a személyes adatoknak a rendes jogrend idején a digitális térben történő érvényesülésével kapcsolatos kérdéseket bocsátotta megvitatásra. Jelezte, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, valamint a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács szakértőivel külön egyeztetésre is sor kerül majd erről a közeljövőben.

Az ülés bezárása előtt összefoglalásként a Bizottság vezetője ismertette az Igazságügyi Minisztérium kéréseit a jelenlévő szakértők számára, **így a minisztérium örömmel fogadná, ha 2020.06.10-ig a jelenlévő szervek információt tudnának szolgáltatni az Igazságügyi Minisztériumnak arról, hogy a „VírusRadar” applikációval, ill. a „Házi karantén” applikációval összefüggésben érkezett-e hozzájuk panasz, észrevétel. A Bizottság elnöke felkérte továbbá a megjelent szakértőket, hogy szolgáltassanak információt arról is, hogy a nagy technológiai vállalatok személyes adatok kezelésével összefüggő tevékenységével, gyakorlatával kapcsolatban tudomásukra jutott-e bármilyen panasz, folyamatban van-e esetleg eljárás a hatóságuk előtt.**

A Bizottság vezetője miután megköszönte a hozzászólásokat és a részvételt, bezárta az ülést.